

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

για το σχέδιο νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»

Το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» αποτελεί στην πραγματικότητα μια από τις θεμελιώδεις προγραμματικές δεσμεύσεις της Κυβέρνησης μας.

Παρουσιάστηκε από τον Πρωθυπουργό έγκαιρα πριν από τις εκλογές και συνιστά γΓ αυτό περιεχόμενο της λαϊκής εντολής της 4ης Οκτωβρίου. Στη συγκυρία που διανύουμε έχει αποκτήσει ασφαλώς και το ξέρουμε όλοι μια ακόμη διάσταση, είναι αναπόσπαστο κομμάτι του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης, αλλά και ένα από τα θεμέλια της νέας αξιοπιστίας που οικοδομεί καθημερινά η Κυβέρνηση.

Το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» εντάσσεται στο πλαίσιο μιας δέσμης μεγάλων τομών για τις οποίες η κυβέρνηση είχε προεκλογικά δεσμευθεί και που από την 5^η Οκτωβρίου υλοποιεί απαρέγκλιτα.

Οι νόμοι της αξιοκρατίας, δηλαδή ο νόμος για την καθολική και ανεξάρτητη υπαγωγή κάθε πρόσληψης στο ΑΣΕΠ, οι αντικειμενικές και διαφανείς διαδικασίες που υπάρχουν μέσα σε αυτό, αλλά και ο νόμος για την αξιοκρατία στις προαγωγές με την υπαγωγή των κρίσεων των Διευθυντών, των Προϊσταμένων σε ανεξάρτητο Συμβούλιο αποτελούμενο από εκπροσώπους του ΑΣΕΠ και του Συνηγόρου του Πολίτη, εφαρμόζονται ήδη δημιουργώντας ένα νέο περιβάλλον λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης.

Το προσχέδιο νόμου που παρουσιάζεται σήμερα ενσωματώνει τη συνεισφορά όλων. Καταρχήν ενσωματώνει τις παρατηρήσεις των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου όπως τέθηκαν όταν πρωτοπαρουσιάστηκε στις 10 Ιανουαρίου ένα πρώτο σχέδιο διαβούλευσης. Δεύτερον, ενσωματώνει τις ιδέες και τις προτάσεις της ΚΕΔΚΕ και της ΕΝΑΕ, με τις οποίες ΚΕΔΚΕ και ΕΝΑΕ συνεργαστήκαμε στενά με κοινές συνεδριάσεις της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής, αλλά και τις αντίστοιχες Επιτροπές Παρακολούθησης που συγκροτήσαμε.

Βεβαίως ενσωματώνει και την επεξεργασία της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής της Βουλής η οποία με επίπονη δουλειά έλεγξε το σύνολο αυτού του πράγματι πολύπλοκου νομοσχεδίου.

Θα ήθελα να τονίσω εξ αρχής, ότι είμαστε απολύτως ανοιχτοί σε κάθε πρόταση που βελτιώνει κάθε πτυχή του νομοσχεδίου, στο πλαίσιο πάντοτε βεβαίως των αρχών που έχουμε από την αρχή κιόλας θέσει γι' αυτό.

Έχουμε αποδείξει άλλωστε μέχρι τώρα ως κυβέρνηση ότι η διαβούλευση δεν είναι μια τυπική διαδικασία για εμάς. Είναι ένα πολύτιμο στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας χάρις το οποίο μέχρι τώρα έχουν βελτιωθεί αποφασιστικά όλες οι νομοθετικές μας πρωτοβουλίες. Αυτή ήταν η εμπειρία μας στο παρελθόν, αυτό είμαστε βέβαιοι ότι θα συμβεί και τώρα.

Ο «Καλλικράτης» ενσωματώνει σε ένα νομοθέτημα εκατοντάδων άρθρων θεσμικές παρεμβάσεις που θα αντιστοιχούσαν στην πραγματικότητα σε 16 νομοσχέδια.

1. Τη χωροθεσία των νέων Δήμων σε όλη τη χώρα.
2. Τη συγκρότηση των Περιφερειών με την κατάργηση των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Επαρχείων.
3. Τη συγκρότηση αποκεντρωμένων Διοικήσεων με τη συγχώνευση των κρατικών Περιφερειών.
4. Τη μεταφορά σημαντικών αρμοδιοτήτων της Δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης στους Δήμους.
5. Την εισαγωγή ενός νέου συστήματος διακυβέρνησης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την εισαγωγή και νέων θεσμών, όπως ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης κατά το πρότυπο του Συνηγόρου, ταυτόχρονα βεβαίως με την αξιοποίηση διαδικασιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, όπως η Επιτροπή Διαβούλευσης ή το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών.
6. Την ουσιαστική αλλαγή στο εκλογικό σύστημα της Αυτοδιοίκησης, με τη μείωση του εκλέγεσθαι στα 18 που ανοίγει, όπως είναι προφανές, την Αυτοδιοίκηση στους νέους.
7. Για πρώτη φορά από τη σύστασή της με την κωδικοποιημένη συγκέντρωση του συνόλου των αρμοδιοτήτων της Δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης.

8. Με τη μεταφορά νέων αρμοδιοτήτων από κάθε, χωρίς εξαίρεση, Υπουργείο προς την αιρετή Περιφέρεια.
9. Με τη δημιουργία ενός εξ ολοκλήρου νέου συστήματος εποπτείας των ΟΤΑ.
10. Με την εισαγωγή ενός νέου συστήματος οικονομικής κατοχύρωσης των πόρων των ΟΤΑ με τη σύνδεσή τους με τους πιο δυναμικούς πόρους, Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, Φόρος Ακίνητης Περιουσίας, Φόρος Εισοδήματος, αλλά και την εισαγωγή ενός νέου συστήματος οικονομικής διαχείρισης και ελέγχου του δανεισμού, καθώς και ένα νέο σύστημα εξυγίανσης των υπερχρεωμένων Δήμων.
11. Με την εισαγωγή της Μητροπολιτικής Αυτοδιοίκησης στην Αττική και τη Θεσσαλονίκη.
12. Με τη θέσπιση ενός νέου συστήματος ενδοδημοτικής αποκέντρωσης που δίνει νέα υπόσταση στο χωριό και τη γειτονιά, με νέους πόρους, αρμοδιότητες στις οποίες αξιοποιείται ξανά ο όρος της Κοινότητας, γιατί η Κοινότητα, Δημοτική και Τοπική, είναι το κύτταρο των νέων ισχυρών Δήμων που αναζωογονεί ο «Καλλικράτης».
13. Με την εισαγωγή ενός νέου πλαισίου για την καταστατική θέση των αιρετών που ενισχύει το ρόλο, αλλά και την αξιοπιστία τους.
14. Με τη συνολική επαναρύθμιση του καθεστώτος των επιχειρήσεων και των νομικών προσώπων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που οδηγεί, όπως είπε ο Πρωθυπουργός, στον περιορισμό τους κατά 65%, με την κατάργηση δηλαδή πάνω από 4.000, βεβαίως και τις συνακόλουθες μετατάξεις του προσωπικού τους.
15. Με την εισαγωγή ενός πλαισίου λειτουργίας της Αυτοδιοίκησης προσαρμοσμένο στις ανάγκες της νησιωτικότητας, αλλά και ορεινότητας βάσει, πέραν όλων των άλλων, και της ειδικής θέσης που τους επιφυλάσσει το Σύνταγμα. Και τέλος
16. Τη θέσπιση ενός νέου αναπτυξιακού προγράμματος, του προγράμματος «Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης» του προγράμματος «ΕΛΛΑΔΑ», στο οποίο, με τη συμμετοχή πια της

ίδιας της Αυτοδιοίκησης, αρθρώνονται δράσεις που θα συμβάλλουν με νέους πια όρους στην αναπτυξιακή επανεκκίνηση της χώρας.

Αυτά τα 16 νομοσχέδια στην πραγματικότητα που έχουμε μπροστά μας συγκροτούν αυτά τη νέα αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης Διοίκησης τα οποία, πέραν από την αιτιολογική έκθεση και την έκθεση αξιολόγησης συνεπειών και ρυθμίσεων, συνοδεύονται και από το επιχειρησιακό πρόγραμμα για την εφαρμογή του «Καλλικράτη».

Στόχος του «Καλλικράτη» είναι γι' αυτό να αποκτήσουμε επιτέλους ένα καλό κράτος, σύγχρονο και αποτελεσματικό, επιτελικό και αποκεντρωμένο, που ανοίγει νέους δρόμους ανάπτυξης, ένα κράτος «νοικοκύρη» που έχει ανάγκη ο Έλληνας πολίτης, που σέβεται τα χρήματα των Ελλήνων φορολογουμένων, ένα κράτος βοηθό του πολίτη και της επιχείρησης.

Το νέο κράτος πρέπει να πατά σε γερά θεμέλια, γι' αυτό και η αλλαγή ξεκινά από τη βάση, από τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τις αποκεντρωμένες κρατικές Διοικήσεις. Παρά τις σημαντικές προσπάθειες που έγιναν πάντοτε, καθόλου συμπτωματικό βεβαίως αυτό, από τις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ στο παρελθόν, η Αυτοδιοίκηση αντιμετωπίζει ακόμη μεγάλα και σύνθετα προβλήματα.

Εκατοντάδες Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης μικροί σε μέγεθος, φτωχοί σε πόρους και αρμοδιότητες, συχνά υπερχρεωμένοι και συχνότερα ελλειμματικοί, συχνά υπόλογοι για κακοδιαχείριση, κακοδιαχείριση και διαφθορά, αδυνατούν πολλοί από αυτούς να ανταποκριθούν στις προσδοκίες των πολιτών.

Σήμερα το 88% του συνόλου των Δήμων της χώρας είναι Δήμοι με πληθυσμό μικρότερο των 10.000 κατοίκων. Τι συνεπάγεται αυτό; Είναι προφανές αν αναλογιστεί κανείς ή εάν ψάξει να δει τι γίνεται με την ένταξη έργων από αυτούς τους ΟΤΑ στο Γ' ΚΠΣ. Αν το ψάξει, αυτό που θα διαπιστώσει είναι ότι οι ΟΤΑ κάτω των 10.000 κατοίκων ενέταξαν κατά μέσο όρο 9 έργα στο Γ' ΚΠΣ, όταν Δήμοι με πληθυσμό πάνω από 100.000 κατοίκους είχαν μέσο όρο ένταξης 94 έργα.

Γι' αυτό έχουμε υποχρέωση να γυρίσουμε οριστικά σελίδα, να προωθήσουμε μια μεγάλη διαρθρωτική αλλαγή όπως αυτή του «Καλλικράτη».

Να θέσουμε δηλαδή την Αυτοδιοίκηση σε τροχιά προόδου, πράγμα, που πρώτα απ' όλα η ίδια η Αυτοδιοίκηση ζητά. Να βάλουμε δηλαδή τα θεμέλια για μια ισχυρή Αυτοδιοίκηση.

Χρειαζόμαστε χωρίς αμφιβολία Δήμους και Περιφέρειες που είναι λιγότερες σε αριθμό, μεγαλύτερες σε έκταση, πλουσιότερες σε πόρους, προσωπικό και αρμοδιότητες, που είναι πιο αποτελεσματικοί, πιο οικονομικοί, πιο διαφανείς και επιπλέον πιο δημοκρατικοί, πιο ανοιχτοί στην κοινωνία, πιο κοντά στον πολίτη.

Το σχέδιο «Καλλικράτης» κατά τη γνώμη μας είναι η λύση. Που σημαίνει το τέλος εποχής για το πιο συγκεντρωτικό κράτος της Ευρώπης και ταυτόχρονα βεβαίως την αρχή μιας νέας πορείας.

Πρώτο βήμα : να περιορίσουμε δραστικά τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της χώρας, ώστε να γίνουν μεγαλύτεροι, ισχυρότεροι και περισσότερο αποτελεσματικοί στην άσκηση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται.

Οι 910 Δήμοι και οι 124 Κοινότητες που υπάρχουν σήμερα συνενώνονται σε 333 έως 343 Δήμους. Οι 57 Νομαρχίες και τα 19 Επαρχεία καταργούνται και αντικαθίστανται από 13 αιρετές Περιφέρειες και οι 13 κρατικές Περιφέρειες αντικαθίσταται με τη σειρά τους από 7 αποκεντρωμένες Διοικήσεις.

Οι εξοικονομήσεις του «Καλλικράτη» : Οι δραστικές συνενώσεις επηρεάζουν το σύνολο της δομής και λειτουργίας των ΟΤΑ, όπως είναι φυσικό, οδηγώντας σε σημαντική εξοικονόμηση πόρων. Για παράδειγμα, ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων από 16.150 που είναι σήμερα περιορίζεται στους μισούς περίπου. Επίσης οι 195 θέσεις Αντινομαρχών αντικαθίστανται από τις μισές Αντιπεριφερειάρχων και οι 1.496 νομαρχιακοί σύμβουλοι αντικαθίστανται από 703 περιφερειακούς συμβούλους.

Συνολικά οι περισσότερες από 50.000 θέσεις πολιτικού προσωπικού μειώνονται σε 25.000 θέσεις. Μόνο δε από τη μείωση αυτών των θέσεων πραγματοποιείται εξοικονόμηση της τάξης του 60%.

Τη συνένωση των ΟΤΑ, όπως είπαμε, ακολουθούν – και όπως ήταν φυσιολογικό και επόμενο, αλλά για πρώτη φορά συμβαίνει – και τα Νομικά

Πρόσωπα των Δήμων. Από 6.000 που είναι σήμερα μειώνονται σε λιγότερο από 2.000. Τα 60.000 περίπου μέλη των διοικήσεων των Διοικητικών Συμβουλίων των δημοτικών επιχειρήσεων των ΟΤΑ, μειώνονται κατά 40.000 και βεβαίως φτάνουν σε ένα αριθμό περί τις 20.000 μέλη Διοικητικών Συμβουλίων δημοτικών επιχειρήσεων.

Όπως αντιλαμβάνεται ο καθένας πρόκειται για τη βαθύτερη διαρθρωτική αλλαγή σε έκταση τουλάχιστον στο χώρο της Αυτοδιοίκησης, που έχει γίνει μέχρι σήμερα.

Συνολικά η δομική αλλαγή του «Καλλικράτη» εξοικονομεί περίπου εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ το χρόνο, συνεισφέροντας εμπράκτως στα δημοσιονομικά μεγέθη της χώρας και βεβαίως στη δημοσιονομική της σταθεροποίηση, όπως ακριβώς θα πιστοποιήσει το προσεχές διάστημα – και αναμένουμε κι εμείς – η έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Όσον αφορά τώρα το άλλο μεγάλο και κρίσιμο θέμα της χωροθέτησης. Ξεκινούμε από τις Περιφέρειες. Οι Περιφέρειες με αιρετά όργανα, νέες αρμοδιότητες και πόρους, συγκροτούνται στα όρια των σημερινών 13 διοικητικών Περιφερειών.

Οι διοικητικές Περιφέρειες της χώρας 24 χρόνια μετά τη θεσμοθέτησή τους, έχουν αποκτήσει μια διοικητική λειτουργία που τις καθιστά χρήσιμες και αποτελεσματικές στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη χωρίς αμφιβολία. Στη διατήρηση των 13 Περιφερειών ως διοικητικής διαίρεσης για τη συγκρότηση των αυτοδιοικούμενων Περιφερειών, κατατείνει και η ανάλυση κόστους – οφέλους σε μια σειρά από ενδεχόμενες αλλαγές τους.

Επιπλέον, οι Περιφέρειες έχουν υλοποιήσει μέχρι σήμερα πολλά περιφερειακά προγράμματα από τα οποία έχουν αποκτήσει τεράστια εμπειρία.

Το κρισιμότερο : η αλλαγή των Περιφερειών θα δημιουργούσε προβλήματα στην απρόσκοπτη υλοποίηση των περιφερειακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και είναι προφανές ότι ως χώρα δεν έχουμε κανένα περιθώριο να επιτρέψουμε κάτι τέτοιο.

Οφείλουμε πάση θυσία να αποφύγουμε, εν μέσω μάλιστα της παρούσας δημοσιονομικής κρίσης, κάθε τι που θα αποτελούσε πρόσκομμα

στην απρόσκοπτη υλοποίηση των περιφερειακών προγραμμάτων, που αποτελούν χωρίς αμφιβολία ζωτική συνθήκη, όχι μόνο για την οικονομία των Περιφερειών αλλά και για το σύνολο της χώρας.

Η μετατροπή των υφιστάμενων Περιφερειών σε βαθμίδα Αυτοδιοίκησης δημιουργεί την ανάγκη δημιουργίας νέων, λιγότερων σε αριθμό πια αποκεντρωμένων δομών κρατικής Διοίκησης. Για το λόγο αυτό δημιουργούνται 7 αποκεντρωμένες κρατικές Διοικήσεις.

Ο αριθμός των αποκεντρωμένων κρατικών Διοικήσεων τεκμηριώνεται τόσο με την ανάλυση των οικονομικών, αλλά και των κοινωνικών, των χωροταξικών και των γεωγραφικών δεδομένων, όσο βεβαίως και με τη συγκριτική αξιολόγηση που κάναμε, του κόστους και του οφέλους με βάση όλα τα εναλλακτικά σενάρια. Η διοικητική αυτή διαίρεση είναι προτιμότερη τόσο από την προηγούμενη, όσο βεβαίως και από πολλές άλλες εναλλακτικές λύσεις που εξετάστηκαν.

Με τις 7 αποκεντρωμένες κρατικές Διοικήσεις εξασφαλίζονται ισχυρές διοικητικές ενότητες στην Περιφέρεια ώστε να διευκολυνθεί η περαιτέρω αποκέντρωση των κρατικών αρμοδιοτήτων που με τον «Καλλικράτη» απλώς ξεκινά. Παράλληλα εξασφαλίζεται μεγαλύτερο εύρος επιλεξιμότητας για τη χρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ένα παράδειγμα γι' αυτό : η αποκεντρωμένη κρατική Διοίκηση Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας, από τη μια και η αντίστοιχη της Μακεδονίας - Θράκης από την άλλη, εξασφαλίζει σύμφωνα και με τη μελέτη που κάναμε από κοινού με το Υπουργείο Οικονομίας, τη βέλτιστη επιλεξιμότητα, στην πραγματικότητα την παραμονή στο στόχο 1 για όλη τη Βόρεια Ελλάδα στην επόμενη διαπραγματευτική περίοδο για το επόμενο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, που σε διαφορετική περίπτωση δεν είναι βέβαιο ότι κάτι τέτοιο θα επιτυγχάνονταν.

Ας έρθουμε τώρα στους Δήμους : Η ισχυρή Αυτοδιοίκηση, όπως είπαμε με τις νέες αρμοδιότητες που αναλαμβάνει, προϋποθέτει Δήμους με πληθυσμιακή και έτσι διοικητική, λειτουργική και διαχειριστική επάρκεια. Η συγκρότησή τους προωθείται απαραίτητα σε όλη την επικράτεια.

Τα κριτήρια για τις συνενώσεις του «Καλλικράτη» βασίζονται σε μια σειρά από αυστηρές παραμέτρους που εφαρμόζονται ενιαία για όλη τη χώρα.

Τα κριτήρια χωροθέτησης, άλλωστε, βασίζονται όπως έχουμε ξαναπεί, σε όσα είχε υιοθετήσει η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας στο Συνέδριο της Κυλλήνης το 2007.

Πρέπει να σημειωθεί εξ αρχής ότι ως πληθυσμιακό μέτρο για την εφαρμογή των κριτηρίων, χρησιμοποιείται ο μόνιμος πληθυσμός της απογραφής του 2001, που απεικονίζει πιστότερα και κατά τον πλέον επίσημο τρόπο την πραγματική κατάσταση των Δήμων και των Δημοτικών Διαμερισμάτων.

Η εφαρμογή των παραπάνω κριτηρίων συμπληρώνεται με ειδικά κριτήρια. Συγκεκριμένα :

1. Εισάγεται ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος οι 10.000 μόνιμοι κάτοικοι προκειμένου ένας Δήμος που προκύπτει από συνένωση, να μπορέσει να ασκήσει επαρκώς τις αρμοδιότητές του, εξασφαλίζοντας λειτουργική, διοικητική και οικονομική επάρκεια. Κανένας Δήμος δηλαδή δεν μπορεί κάτω από αυτό το όριο, με μόνη εξαίρεση πάντοτε τους νησιωτικούς και τους ορεινούς Δήμους κατά τη γνώμη μας να σταθεί στο νέο περιβάλλον.
2. Το παραπάνω όριο των 10.000 κατοίκων αυξάνεται κατά 20% προκειμένου ένας Δήμος να μπορεί να διατηρηθεί στα σημερινά του διοικητικά όρια, ως ένας αυτοτελής Δήμος.
3. Όπως είναι φυσικό και αναντίλεκτο, για τις μητροπολιτικές περιοχές των πολεοδομικών συγκροτημάτων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, το παραπάνω όριο προσδιορίζεται στους 25.000 κατοίκους. Οι λόγοι εδώ είναι προφανείς: οικιστική πυκνότητα, αλλά και η μητροπολιτική τους οργάνωση οδηγεί υποχρεωτικά σε μεγαλύτερες ενότητες. Προφανές είναι επίσης ότι το όριο αυτό δεν αποκλείει - και το τονίζουμε αυτό - τη δυνατότητα κάποιου Δήμου, κάποιων Δήμων να συνενωθούν εφόσον οι ίδιοι το επιθυμούν συνεκτιμώντας ότι μπορούν έτσι καλύτερα να ανταποκριθούν στην ευθύνη και στην αποστολή τους απέναντι στους δημότες τους. Ακόμη βέβαια και σε αυτή την περίπτωση, αν κανείς υπερβαίνει το όριο που μόλις προαναφέρθηκε, για μας αυτό είναι μια κρίσιμη προϋπόθεση η οποία σαφώς και μπορεί να γίνει αποδεκτή.

4. Δεν διασπώνται, δεν μπορούν να διασπαστούν τα όρια των Δήμων, των Νομών αλλά και των Περιφερειών. Οι συνενώσεις αφορούν το σύνολο της σημερινής εδαφικής ακεραιότητας και Περιφέρειας των ΟΤΑ. Ταυτόχρονα εισάγεται διαδικασία για τη δυνατότητα μεταφοράς σημερινών τοπικών Διαμερισμάτων σε άλλους όμορους Δήμους στο άμεσο μέλλον, με συγκεκριμένη διάταξη που έχει περιληφθεί στο σχέδιο νόμου.
5. Δεν είναι, όπως είναι προφανές, δυνατό να συνενωθούν Δήμοι χωρίς εδαφική συνέχεια για προφανείς συγκοινωνιακούς αλλά και όχι μόνο λόγους.
6. Ιδιαίτερη πρόνοια υπάρχει για τα νησιά σύμφωνα με τη σχετική συνταγματική επιταγή. Στα νησιά εφαρμόζεται η αρχή ένας Δήμος σε κάθε νησί, ανεξαρτήτως πληθυσμού. Μόνο τα μικρά νησιά τα οποία εξυπηρετούνται από άλλοτε νησιωτικούς Δήμους και διαθέτουν απρόσκοπτη τακτική επικοινωνία με την έδρα τους, συνενώνονται με αυτόν. Είναι απόλυτα επιβεβαιωμένο ότι η πολυδιάσπαση μιας περικλειστής εδαφικής ενότητας όπως είναι ένα νησί, δημιουργεί πολύ σοβαρές διοικητικές δυσλειτουργίες και απώλειες πόρων. Είναι γνωστά σε όλους μας τα παραδείγματα βασικών έργων υποδομής που δεν ολοκληρώνονται μέσα στα νησιά, επειδή ένας τυχαίνει από τους Δήμους του οποιουδήποτε νησιού να μην ανταποκρίνεται ή ένας να αρνείται, παραδείγματος χάριν, τη χωροθέτηση ενός χώρου υγειονομικής ταφής σε ένα νησί. Εκεί, που άλλη λύση όμως δεν υπάρχει όπως στην ηπειρωτική Ελλάδα.

Κατά τη γνώμη μας οι νησιωτικοί Δήμοι είναι οι μεγάλοι κερδισμένοι από το πρόγραμμα «Καλλικράτης», γιατί πέρα από τις αρμοδιότητες των ηπειρωτικών καλλικράτειων Δήμων, αποκτούν ακόμη περισσότερες, γίνονται έτσι Δήμοι – κυβερνεία, που συγκεντρώνουν ευρύτατες εξουσίες, αρμοδιότητες. Ιδιαίτερα δε οι μεγάλοι νησιωτικοί Δήμοι αποκτούν ένα νέο status. Όλοι αντιλαμβάνονται, πολύ περισσότερο αυτοί που υπηρετούν την Αυτοδιοίκηση, τι σημαίνει και τι συμβαίνει όταν για παράδειγμα η Λέσβος καταστεί ο 18^{ος} μεγαλύτερος Δήμος στη χώρα, ή η Ρόδος ο 9^{ος} μεγαλύτερος Δήμος στη χώρα, ή η Κέρκυρα ο 13^{ος} μεγαλύτερος Δήμος.

Ταυτόχρονα όπως είναι προφανές και αποτελούσε υποχρέωσή μας, λαμβάνονται όλα τα μέτρα ώστε σε αυτές τις περιπτώσεις των ευρέων συνενώσεων να παρασχεθεί κάθε είδους στήριξη που βεβαίως θα καταστεί αναγκαία, ώστε το εγχείρημα να λειτουργήσει απρόσκοπτα και αποτελεσματικά.

Τα πολύ μικρά νησιά συνενώνονται με τα γειτονιά τους, μόνο εφόσον διαθέτουν τακτική σύνδεση με το λιμάνι - έδρα του νέου Δήμου. Σε αυτά ο «Καλλικράτης» μεριμνά για την αποκλειστική παρουσία του τοπικού Αντιδημάρχου στο νησί και την ισότιμη αντιμετώπιση των αναγκών τους από την έδρα του Δήμου.

7. Αντίστοιχη πρόνοια υπάρχει και για το άλλο μεγάλο και ιδιαίτερο κομμάτι της χώρας, το ορεινό ανάγλυφο της Ελλάδας. Οφείλει να είναι σεβαστό και να λαμβάνεται υπόψη κατά τη χωροθέτηση σύμφωνα με τη συνταγματική επιταγή. Ο χαρακτηρισμός ενός νέου δήμου ως ορεινού βασίζεται στο χαρακτηρισμό των δημοτικών διαμερισμάτων αυτού από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, όχι από το Υπουργείο Εσωτερικών, όχι από την Επιστημονική Επιτροπή. Έτσι και μόνο έτσι μπορεί ο νέος συνενωμένος δήμος να εξαιρεθεί από το εθνικό πληθυσμιακό κατώφλι που ισχύει για τους μη ορεινούς Δήμους, εφόσον δηλαδή χαρακτηρίζεται με συνυπολογισμό όλων των δημοτικών του διαμερισμάτων, των δημοτικών του κοινοτήτων πλέον, τελικά ως ορεινός με ποσοστό άνω του 50%. Ειδικά για τους ορεινούς Δήμους εφαρμόζεται διακριτό πληθυσμιακό κατώφλι που προσδιορίζεται στους 2.000 κατοίκους.

8. Για τις περιπτώσεις των μεγάλων αστικών κέντρων της Περιφέρειας, πρέπει να τονίσω ότι σε αυτά συνενώνονται υποχρεωτικά όμοροι Δήμοι με τους οποίους συναποτελούν στην πραγματικότητα τέτοιες περιπτώσεις Δήμων λειτουργική ενότητα ανεξαρτήτως πληθυσμιακού ορίου. Έχουν κοινή αστική συγκοινωνία, έχουν κοινά φανάρια σε πολλές περιπτώσεις, Δήμων οι οποίοι συνήθως συμπίπτει να είναι και έδρες, να είναι και πρωτεύουσες νομών.

Με τα κριτήρια αυτά οδηγηθήκαμε στην αναζήτηση της βέλτιστης λύσης σε κάθε δήμο. Μετά από δουλειά πράγματι μηνών καταλήξαμε αφού

αποκλείσαμε κάθε εναλλακτική δυνατότητα, στην καλύτερη δυνατή οργάνωση κάθε νομού, τηρώντας πάντα τα ίδια κριτήρια για κάθε ομοειδή κατηγορία. Στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων η λύση που προκύπτει ως βέλτιστη είναι μία, γι' αυτό και μία εισηγούμαστε.

Υπάρχουν λίγες περιπτώσεις όπου η εφαρμογή αυτών των κριτηρίων μπορεί να οδηγήσει σε δύο διαφορετικές λύσεις που μπορούν σε αυτή την περίπτωση να αξιολογηθούν ότι ανταποκρίνονται εξίσου στην εκ των πραγμάτων πολυπαραγοντική διαδικασία της χωροθέτησης.

Στις περιπτώσεις αυτές θέτουμε σε διαβούλευση και τις δύο εναλλακτικές λύσεις που μας προκύπτουν. Πρόκειται συγκεκριμένα για 14 περιπτώσεις στο σύνολο 333 Δήμων που είναι ακριβώς οι Δήμοι που προτείνουμε. Τις επόμενες ημέρες και ως την κατάθεση του νομοσχεδίου στη Βουλή, θα έχουμε τη δυνατότητα να συναξιολογήσουμε τα επιχειρήματα που θα αναπτυχθούν στο δημόσιο διάλογο, ώστε να καταλήξουμε στην τελική οριστική καλύτερη δυνατή επιλογή.

Προφανώς βέβαια, το ίδιο ισχύει και για κάθε άλλη προτεινόμενη λύση. Όλες τίθενται σε διαβούλευση και σε όλες θα αξιολογηθεί κάθε παρατήρηση, κάθε προβληματισμός, κάθε πρόταση που βελτιώνει τη συνολική λύση.

Κάθε ένας έχει και δικαιούται να έχει την άποψή του για το τι θεωρεί προσφορότερο. Ευθύνη δική μας όμως είναι να εναρμονίσουμε τις ανάγκες κάθε τοπικής κοινωνίας ξεχωριστά, με τις ανάγκες του συνόλου του νομού εντός του οποίου οργανώνεται η χωροθέτηση.

Και ακόμη παραπέρα και όλων των νομών τη χωροθέτηση να την εναρμονίσουμε στη βάση εθνικών κριτηρίων που εφαρμόζονται σε κάθε ομοειδή περίπτωση. Όπως είπαμε, θα ακούσουμε με προσοχή κάθε άποψη, αλλά στο τέλος δεν μπορούμε παρά να ανταποκριθούμε στην ευθύνη που έχουμε για μία συνολική ενιαία αντικειμενική πρόταση που εξυπηρετεί το γενικό συμφέρον και αυτό θα κάνουμε βεβαίως εισηγούμενοι στη Βουλή, η οποία και θα αποφασίζει.

Δυο λόγια για το τι αλλάζει με τον «Καλλικράτη», γιατί «Καλλικράτης» δεν είναι μόνο οι αλλαγές στα όρια Δήμων και Περιφερειών.

Αρμοδιότητες : Με τον «Καλλικράτης» προωθούμε μια εκτεταμένη αποκέντρωση αρμοδιοτήτων, τη σημαντικότερη ίσως έως σήμερα. Αυτές συνοδεύονται εξ αρχής από τους αντίστοιχους πόρους και το αντίστοιχο προσωπικό και αυτό υπογραμμίζεται. Η αρχή αυτή δε θα τηρηθεί απαρέγκλιτα με απόλυτη αυστηρότητα.

Δεν θα επαναληφθεί το φαινόμενο να μεταφέρονται απλώς ευθύνες χωρίς την εξασφάλιση των απαραίτητων προϋποθέσεων. Κατά συνέπεια, οι νέοι Δήμοι και οι νέες Περιφέρειες θα έχουν περισσότερες δυνατότητες για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των πολιτών, γιατί περί αυτού πρόκειται.

Συγκεκριμένα: Οι νέες αρμοδιότητες των νέων Δήμων αφορούν στους τομείς Πολεοδομίας, Πρόνοιας, Υγείας, Παιδείας, Εμπορίου, Μεταφορών. Επίσης στο πλαίσιο της νησιωτικότητας, οι Δήμοι αποκτούν ακόμη περισσότερες αρμοδιότητες ώστε να αναδειχθούν σε πραγματικά κυβερνεία.

Σε ότι αφορά τώρα Περιφέρειες, οι νέες αρμοδιότητες αφορούν στην περιφερειακή ανάπτυξη, όπως τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και τη συμμετοχή στην κατάρτιση και εφαρμογή του ΕΣΠΑ για την περίοδο 2007-2013. Αφορούν στις Δημόσιες Υγειονομικές Περιφέρειες, στις ΔΥΠΕ. Αφορούν στην κατασκευή, συντήρηση και ανακαίνιση οδών μαζί με τις αντίστοιχες βεβαίως μελέτες και την εκπόνησή τους.

Στο σχεδιασμό, στη μελέτη, στην κατασκευή και συντήρηση συγκοινωνιακών, αντιπλημμυρικών, κτιριακών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών έργων, αλλά και εγχειοβελτιωτικών έργων. Στην εποπτεία των δημόσιων ΙΕΚ, στην αδειοδότηση πολιτιστικού χαρακτήρα φορέων της Περιφέρειας.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στην Περιφέρεια Αττικής και στο μητροπολιτικό διαμέρισμα Θεσσαλονίκης, μεταφέρονται επιπλέον αρμοδιότητες με στόχο την ανάπτυξη και την εύρυθμη λειτουργία των δύο μεγαλύτερων χωρικών ενότητων της χώρας και όλα αυτά ως πρώτο βήμα, ως η νέα αρχή.

Όσον αφορά στα οικονομικά, το σχέδιο «Καλλικράτης» δίνει επίσης έμφαση στην εξασφάλιση της απρόσκοπτης χρηματοδότησης των νέων ΟΤΑ. Καθιερώνονται οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι για την οικονομική στήριξη των Δήμων και των Περιφερειών.

Συγκεκριμένα οι ΚΑΠ των Δήμων περιλαμβάνουν: Το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, αλλά και το Φόρο Ακίνητης Περιουσίας.

Οι ΚΑΠ των Περιφερειών περιλαμβάνουν: Το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Η σύνδεση των πόρων της αυτοδιοίκησης με το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας ειδικά, που είναι ένας δυναμικός φόρος και πόρος, εξασφαλίζει στην αυτοδιοίκηση την καλύτερη δυνατή οικονομική θέση που μπορεί να αποκτήσει.

Μια κρίσιμη καινοτομία του προγράμματος, η εξυγίανση των υπερχρεωμένων Δήμων. Σε Δήμους ή πρώην Δήμους που έχουν υπερβολικό δανεισμό ή άλλα χρέη, εισάγεται διαδικασία εξυγίανσης βάσει ειδικού προγράμματος. Με την υπαγωγή στο πρόγραμμα τίθενται για πρώτη φορά αυστηρά όρια στο δανεισμό των Δήμων, περιορίζονται οι προσλήψεις, παρακολουθείται το πρόγραμμα εξυγίανσης.

Στις περιπτώσεις που η εξυγίανση δεν αφορά το σύνολο του Δήμου, αλλά μόνο μία απ' τις ενότητες που συνενώνονται, το πρόγραμμα εφαρμόζεται όχι για το σύνολο του νέου «Καλλικράτη» του δήμου, αλλά για το συγκεκριμένο συνενούμενο υπερχρεωμένο δήμο ενότητα του καινούργιου «Καλλικράτη» του δήμου.

Και για να μην υπάρξουν στο μέλλον ξανά περιπτώσεις Δήμων που θα προβούν ξανά σε υπερβολικούς δανεισμούς, με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» καθιερώνουμε αυστηρά πλέον όρια στα κριτήρια δανεισμού. Γιατί πέραν όλων των άλλων, σας θυμίζω ότι οι υπερβολικοί αυτοί δανεισμοί δεν έχουν αντίκτυπο μόνο στα χρέη κάθε δήμου, αλλά συνυπολογίζονται και στο δημόσιο χρέος της χώρας.

Τα απαράβατα κριτήρια είναι αρκετά. Το πιο σημαντικό είναι ότι το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης κάθε δήμου ή Περιφέρειας, δεν υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών τους εσόδων.

Όσον αφορά στο προσωπικό, τις συνενώσεις των Δήμων των ΟΤΑ, αλλά και τις μεταφορές των αρμοδιοτήτων και στις Περιφέρειες και στους Δήμους, θα ακολουθήσει η μετάταξη και του αντίστοιχου προσωπικού. Οι υπάλληλοι που θα μεταταχθούν σε αντίστοιχες θέσεις των συνενούμενων ΟΤΑ θα

διατηρήσουν όπως είναι φυσικό όλα τα εργασιακά και ασφαλιστικά τους δικαιώματα που προβλέπει ο νόμος, θα αξιοποιηθούν όπου υπάρχει ανάγκη με μια εξορθολογισμένη κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού.

Εκεί όμως που στο τέλος αυτής της φάσης των εθελοντικών μετατάξεων διαπιστωθεί ότι αλλού υπάρχουν κενές θέσεις και αλλού υπάρχει πλεονάζον δυναμικό, θα τεθεί σε εφαρμογή η άλλη διάταξη του νομοσχεδίου που προβλέπει το καθεστώς των υποχρεωτικών μετατάξεων.

Όσον αφορά στη διακυβέρνηση, κεντρικό στοιχείο της νέας αρχιτεκτονικής είναι η θεμελίωση ενός νέου συστήματος διακυβέρνησης που διευρύνει τη συμμετοχή και ενισχύει τη δημοκρατία, που ενισχύει τη συλλογική λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και επιτρέπει την καλύτερη συμμετοχή των πολιτών.

Ιδιαίτερα στους Δήμους επισημαίνουμε ότι μεταξύ άλλων αίρεται το ηλικιακό όριο των 21 ετών για την εκλογή δημοτικού και περιφερειακού συμβούλου. Στόχος να δώσουμε στους νέους από 18 ετών την ευκαιρία να διαμορφώσουν το μέλλον του τόπου τους.

Δεύτερον : Επίσης ιδιαίτερη προσοχή δίνουμε στους νέους θεσμούς διαβούλευσης και συμμετοχής για τον πολίτη. Σήμερα δεν υπάρχει κάποιος τέτοιος θεσμός, δηλαδή που να δίνει τη δυνατότητα οργανωμένης διαβούλευσης και έκφρασης των τοπικών φορέων. Γι' αυτό σε κάθε δήμο άνω των 10 χιλιάδων κατοίκων και σε κάθε Περιφέρεια, συστήνεται Επιτροπή Διαβούλευσης, για να έχει τη δυνατότητα κάθε πολίτης να εκθέτει τις προτάσεις αλλά και τους προβληματισμούς του για κάθε θεσμικό, συλλογικό ή και ιδιαίτερο θέμα που μπορεί να απασχολεί αυτόν ή την κοινότητα στην οποία ζει.

Συστήνεται και λειτουργεί σε κάθε δήμο Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργεί το ζήτημα της μετανάστευσης. Θεσπίζονται θέσεις Αντιδημάρχων και Αντιπεριφερειάρχων με αποκλειστικά τοπικές αρμοδιότητες. Διασφαλίζεται έτσι η εκ του σύνεγγυς μέριμνα για τα θέματα των συνενούμενων Δήμων και νομαρχιών. Οι τοπικοί Αντιπεριφερειάρχες εκλέγονται άμεσα. Διασφαλίζεται έτσι η διεύρυνση της δημοκρατικής νομιμοποίησης της Περιφέρειας, αλλά βεβαίως και η πιο ισόρροπη κατανομή των εξουσιών μέσα σε αυτήν.

Πέμπτον, όσον αφορά τον έλεγχο και την εποπτεία. Είναι γεγονός ότι το σημερινό σύστημα ελέγχου είναι ανεπαρκές και αυτό για τρεις λόγους. Πρώτον, γιατί ο έλεγχος νομιμότητας πραγματοποιείται από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, δηλαδή από μετακλητό υπάλληλο διορισμένο από την εκάστοτε κυβέρνηση.

Δεύτερον, γιατί τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου ασκούν παρεμπιπτόντως το ελεγκτικό έργο, χωρίς να διαθέτουν την αναγκαία υποστήριξη από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό για τον έλεγχο τεχνικών ζητημάτων.

Τρίτον, διότι η εμπλοκή του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφορά μόνο τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών όσων Δήμων έχουν πληθυσμό άνω των 5.000 κατοίκων, και βεβαίως λίγων ορισμένων ΝΠΔΔ. Όχι τα ΝΠΙΔ, όχι τις Δημοτικές Επιχειρήσεις, όχι τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και βέβαια όχι την είσπραξη των εσόδων.

Επίσης, ο προσυμβατικός έλεγχος νομιμότητας περιορίζεται σε συμβάσεις άνω του 1 εκατ. ευρώ. Με το προσχέδιο νόμου, με το σχέδιο «Καλλικράτης» εισάγεται ένα νέο τριπλό σύστημα εποπτείας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Πρώτα το Ελεγκτικό Συνέδριο θα ασκεί προληπτικό έλεγχο στις δαπάνες όλων των Δήμων, ανεξαρτήτως πληθυσμού, όλων των δημοτικών επιχειρήσεων και όλων των Περιφερειών.

Θα διενεργεί τακτικό ετήσιο δειγματοληπτικό έλεγχο κατασταλτικού χαρακτήρα και αν χρειαστεί έκτακτο γενικό ή θεματικό έλεγχο. Θα ασκεί επίσης γενικευμένο προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας σε κάθε σύμβαση την οποία συνάπτουν οι Δήμοι, οι Περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα καθώς και οι επιχειρήσεις τους.

Επίσης, ο Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει τη δυνατότητα εάν διαπιστώσει αδράνεια σε ότι αφορά την είσπραξη εσόδων να ορίσει ημερομηνία είσπραξής τους.

Σε περίπτωση παρατεταμένης αδράνειας που θα οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια των διοικούντων των Δήμων ή τα νομικά του πρόσωπα των Περιφερειών κ.ο.κ. έχει δικαίωμα να παραπέμψει πρώτον τους αιρετούς στην αρμόδια Επιτροπή για καταλογοισμό της ζημιάς που προξένησαν, δεύτερον

τους υπαλλήλους στο Ελεγκτικό Συνέδριο για καταλογοισμό της ζημιάς που και αυτοί προκάλεσαν.

Με το σχέδιο «Καλλικράτης» συστήνεται αυτοτελής υπηρεσία εποπτείας των Δήμων και των Περιφερειών ανεξάρτητη από κάθε πολιτική επιρροή στις έδρες των επτά αποκεντρωμένων διοικήσεων. Θα είναι αρμόδια για τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ αλλά βεβαίως και για τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών.

Ο ελεγκτής νομιμότητας είναι ανώτατος υπάλληλος που η επιλογή του γίνεται αξιοκρατικά από το ΕΙΣΕΠ από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων τα μέλη του οποίου θυμίζω προέρχονται αποκλειστικά από το ΑΣΕΠ και από το «Συνήγορο του Πολίτη», ύστερα από πρόταση των επικεφαλής των χωρίς καμιά εμπλοκή του Υπουργού Εσωτερικών, του εκάστοτε Υπουργού Εσωτερικών.

Στα καθήκοντα του ελεγκτή νομιμότητας περιλαμβάνεται ο υποχρεωτικός έλεγχος νομιμότητας αποφάσεων των Δήμων και των Περιφερειών αλλά και των επιχειρήσεών τους. Σε περίπτωση δε που διαπιστωθεί ότι η απόφαση είναι παράνομη αυτομάτως την ακυρώνει.

Ένα κρίσιμο σημείο είναι αυτό το οποίο αποτελεί και ένα ιδιαίτερο σκέλος του όλου εγχειρήματος για να πάρει υπόσταση το χωριό και η γειτονιά ξανά. Με το σχέδιο «Καλλικράτης» φιλοδοξούμε να θεμελιώσουμε μια νέα σχέση κράτους – πολίτη. Φιλοδοξούμε να φέρουμε το κράτος και την αυτοδιοίκηση πιο κοντά αλλά και στον πολίτη και όσο το δυνατόν να πετύχουμε την καλύτερη εξυπηρέτησή του.

Κάθε αρμοδιότητα, κάθε εξουσία θα φροντίσουμε, φροντίζουμε με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» να πάει στο εγγύτερο σημείο για τον πολίτη. Για το λόγο αυτό σε κάθε συνενούμενο δήμο παραμένει το σύνολο των υπηρεσιών ενώ προβλέπεται αντιδήμαρχος που θα μεριμνά για τις τοπικές υποθέσεις.

Ενισχύεται η ενδοδημοτική αποκέντρωση με τη δημιουργία ενισχυμένων τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων, στη θέση των σημερινών τοπικών διαμερισμάτων.

Επαναφέρουμε την έννοια της κοινότητας στη θέση του σημερινού διαμερίσματος, γιατί πιστεύουμε ότι αφορά στους δημότες και την κοινωνία, γιατί πιστεύουμε ότι δεν αφορά μια απλή διοικητική έννοια, μια απλή διοικητική ενότητα. Και το χωριό και η γειτονιά συγκροτούν κοινότητες. Σε αυτές δίνει υπόσταση ο «Καλλικράτης» στο πλαίσιο πάντοτε βέβαια των νέων ισχυρών Δήμων της χώρας.

Επίσης προωθούνται μια σειρά από καινοτόμες αλλαγές. Δημιουργούνται 1.200 δημοτικά ηλεκτρονικά κέντρα εξυπηρέτησης πολιτών για να τοποθετηθούν σε κάθε χωριό, σε κάθε γειτονιά, όπου σήμερα κάτι τέτοιο δεν λειτουργεί.

Οι Δήμοι συνιστούν ειδικό αυτοτελές γραφείο για την παροχή διοικητικής βοήθειας στο σπίτι. Ένα πρόγραμμα που απευθύνεται σε άτομα που έχουν αδυναμία προσπέλασης στους Δήμους ή στα ΚΕΠ ή στην εποχή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Εισάγεται η έξυπνη κάρτα του δημότη και υλοποιείται έτσι η έξυπνη κάρτα του πολίτη. Θεσμοθετούμε σε κάθε δήμο και Περιφέρεια τον Συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης. Στα πρότυπα του Συνηγόρου του Πολίτη, ο Συμπαραστάτης δέχεται καταγγελίες άμεσα θιγόμενων πολιτών και επιχειρήσεων για ζητήματα κακοδιοίκησης Δήμων, Περιφερειών αλλά και των νομικών τους προσώπων.

Στις Περιφέρειες συστήνεται Επιτροπή Ισότητας των Φύλων που εισηγείται αντίστοιχες πολιτικές.

Σε ότι αφορά την εφαρμογή του «Καλλικράτη», οι νέες δημοτικές και περιφερειακές αρχές που θα προκύψουν από τις τοπικές εκλογές του προσεχούς Νοεμβρίου, θα πρέπει από την 1^η Ιανουαρίου του 2011 που θα αναλάβουν τα καθήκοντά τους να μπορούν να ασκήσουν πράγματι τις νέες αρμοδιότητές τους.

Η μεταφορά αρμοδιοτήτων όμως δεν είναι μια νομοθετική πράξη, μια νομοθετική διάταξη και πόροι. Είναι μεταφορά προσωπικού, είναι μεταφορά υλικοτεχνικών υποδομών και εξοπλισμού, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμα και ολόκληρων υπηρεσιών.

Επομένως πρέπει, οφείλουμε να έχουμε μεριμνήσει, να έχουν προηγηθεί όλες εκείνες οι διαδικασίες που θα διευκολύνουν την ομαλή μετάβαση στη νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης.

Για το λόγο αυτό θεσπίζουμε ότι όλες οι αρμοδιότητες θα μεταφερθούν βάσει ενός επιχειρησιακού προγράμματος αποτελούμενο από 17 βήματα, ώστε όλα να γίνουν εύρυθμα και βεβαίως πάνω απ' όλα ομαλά.

Όλες οι δράσεις θα ξεκινήσουν αμέσως μετά τη ψήφιση του σχετικού νομοσχεδίου με στόχο να έχουν ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι την 1^η Ιανουαρίου του 2011. Για τις υπόλοιπες, γι' αυτές που μπορούν και πρέπει να ολοκληρωθούν μετά την 1/1/2011 θα υπάρχει συνέχεια μέσα στην πρώτη χρονιά, για χρονικό διάστημα που ποικίλλει ανάλογα με το περιεχόμενο της δράσης από ένα εξάμηνο έως και το ήμισυ της θητείας των νέων τοπικών αρχών.

Κατά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» δώσαμε απόλυτη προσοχή στο να αποφευχθεί ο κίνδυνος, η μετάβαση στην αρχιτεκτονική να δημιουργήσει προβλήματα σε βάρος του πολίτη. Προβλέψαμε γι' αυτό ασφαλείς μεταβατικές περιόδους με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία ώστε οι μεταφορές των αρμοδιοτήτων να συμπέσουν με την πλήρη ετοιμότητα των νέων θεσμών να τις ασκήσουν.

Πιστεύουμε ακράδαντα ότι ο «Καλλικράτης» συνιστά την αφετηρία για ένα καλό κράτος στην υπηρεσία του πολίτη.

Ταυτόχρονα είναι, αν θέλετε, η έμπρακτη συμπαράσταση που οφείλουμε και στον Έλληνα πολίτη και στην ελληνική επιχείρηση που αντί να βρίσκει υποστηρικτές, συνήθως βρίσκει προσκόμματα και εμπόδια.

Με τον «Καλλικράτη» δίνουμε ταυτόχρονα όμως το χέρι στην αυτοδιοίκηση και θέλουμε μαζί της να γράψουμε μια νέα σελίδα που η ίδια τόσα χρόνια ζητούσε.

Πρέπει σε όλους να είναι σαφές ότι ο «Καλλικράτης» δεν είναι κάποια μαγική λύση των προβλημάτων. Ο «Καλλικράτης» προσφέρει το πλαίσιο για την επίλυσή τους, είναι το εργαλείο για την αντιμετώπισή τους. Είναι και θα είναι ευθύνη της πολιτείας. Είναι και θα είναι ευθύνη της αυτοδιοίκησης και τελικά της ίδιας της κοινωνίας αλλά και των τοπικών κοινωνιών να

αξιοποιήσουν τον «Καλλικράτη» ώστε όλοι μαζί να απαντάμε στις προκλήσεις των καιρών.

Σε αυτή τη νέα σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ πολιτείας - αυτοδιοίκησης και κοινωνίας συμβάλει η μεγάλη απόφασή μας ώστε από το 2014 να πραγματοποιούνται ταυτόχρονα οι ευρωεκλογές και οι δημοτικές εκλογές, που μεταξύ των άλλων επιτρέπει τη διεύρυνση της θητείας της αυτοδιοίκησης, στην οποία βεβαίως προσδοκούμε ότι έτσι θα δοθούν ακόμη μεγαλύτερα χρονικά όρια και μεγαλύτερες δυνατότητες να ανταποκριθεί σε αυτό το πολύ μεγάλο βάρος που της αναθέτει ο ελληνικός λαός, η ελληνική πολιτεία.

Πιστεύουμε ότι με αυτή την επιλογή της ταυτόχρονης διεξαγωγής των ευρωεκλογών με τις δημοτικές και τις περιφερειακές εκλογές εξασφαλίζει η αυτοδιοίκηση περισσότερο ωφέλιμο χρόνο στις αυτοδιοικητικές αρχές της ίδιας, ώστε να προγραμματίσουν σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου και να ανταποκριθούν έτσι καλύτερα στη διπλή διεύρυνση μεγέθους και αρμοδιοτήτων με την οποία είναι αντιμέτωπη.

Δεύτερον ότι διευκολύνει και λειτουργικά την αυτοδιοίκηση γιατί έτσι θα αποκτήσουν τη δυνατότητα οι νεοεκλεγείσες αρχές να αναλαμβάνουν καθήκοντα την 1^η Σεπτεμβρίου της εκλογικής χρονιάς, κατά τη διάρκεια της οποίας θα αναδεικνύονται και έτσι να εκπονούν αυτές τον προϋπολογισμό και τον σχεδιασμό τους για τον επόμενο χρόνο.

Έως τώρα σας θυμίζω ότι είναι η απερχόμενη δημοτική ή νομαρχιακή μέχρι πρότινος αρχή, που αποφάσιζε για τη νεοεκλεγείσα που βεβαίως στη συνέχεια αναγκάζονταν να αναθεωρεί τις αποφάσεις αυτές.

Μεγάλης αξίας όμως είναι η απόφαση αυτή, κατά τη γνώμη μας, στη σημερινή συγκυρία διότι αυτή η απόφαση προφανώς θα προκαλέσει τεράστια εξοικονόμηση στις εκλογικές δαπάνες. Η σύμπτωση δε των δύο εκλογικών διαδικασιών δημοτικών εκλογών και ευρωεκλογών δεν εξοικονομεί μόνο λειτουργικά έξοδα αλλά και τις δαπάνες των αντίστοιχων κομματικών προεκλογικών δραστηριοτήτων.

Διαφορετικά και συμπτωματικά αυτό που πρόκειται να συμβεί ή επρόκειτο να συμβεί το 2014 θα είχαμε τον Ιούνιο του 2014 ευρωεκλογές και

πέντε μετά μήνες από αυτές τις αυτοδιοικητικές εκλογές για τους Δήμους και τις Περιφέρειες.

Σύμπτωση των δύο εκλογικών αυτών διαδικασιών θα διευκολύνει τη συμμετοχή στις ευρωεκλογές, ένα κρίσιμο θέμα για τη δημοκρατία αλλά και το νόημα, το ουσιαστικό νόημα αυτής της πανευρωπαϊκής εκλογικής αναμέτρησης.

Η απόφαση αυτή, ένα ακόμη σημαντικό δείγμα γραφής, εξορθολογισμού της οργάνωσης της δημόσιας ζωής συνολικότερα. Αλλά και ταυτόχρονα μια ώθηση εμπιστοσύνης στις αυτοδιοικητικές δυνάμεις, οι οποίες θα κάνουν πράξη τον «Καλλικράτη» με όλη τους τη δύναμη και βεβαίως έχοντας τη δική μας διαρκή και αέναη και άοκνη συμπαράσταση.